

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

تأثیر کاربرد فناوری اطلاعات بر سودمندی اطلاعات حسابداری

فاطمه یزدان‌پناه

کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه آزاد مشهد

نویسنده مسئول: فاطمه یزدان‌پناه (آدرس الکترونیک ft.yazdanpanah@gmail.com)

چکیده

در تحقیق حاضر، تأثیر کاربرد فناوری اطلاعات بر سودمندی اطلاعات حسابداری مورد آزمون تجربی قرار گرفته است. سودمندی اطلاعات حسابداری شامل ویژگی‌های کیفی قابل‌اتکا بودن و مربوط بودن اطلاعات حسابداری می‌باشد. هدف اصلی تحقیق، بررسی تأثیر بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن و مربوط بودن اطلاعات حسابداری است. بدین ترتیب، پرسش اصلی تحقیق به این صورت بیان شد که آیا بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن و مربوط بودن اطلاعات حسابداری تأثیرگذار است؟ بر این اساس، فرضیه‌ها به شکل زیر تدوین گردید:

فرضیه اول: بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری تأثیر دارد.

فرضیه دوم: بکارگیری فناوری اطلاعات بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری تأثیر دارد.

در این تحقیق، نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری به عنوان شاخص بکارگیری فناوری اطلاعات در نظر گرفته شده است. جهت سنجش قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری از معیار قدرمطلق اقلام تعهدی اختیاری استفاده شده است. تأخیر گزارشدهی بین تاریخ پایان سال مالی و تاریخ تشکیل مجمع عمومی عادی و اعلان سود سالانه شرکت به عنوان معیار سنجش مربوط بودن اطلاعات حسابداری می‌باشد.

به منظور آزمون فرضیه‌ها از دو روش استفاده شده است. در ابتدا، تأثیر بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن و مربوط بودن اطلاعات حسابداری بر مبنای مدل‌های رگرسیونی مورد آزمون قرار گرفت. سپس، فرضیه‌های تحقیق با استفاده از آزمون t استیوونت دو نمونه‌ای مستقل آزمون شدند. شواهد حاصل از آزمون فرضیه‌ها حاکی از آن است که بکارگیری فناوری اطلاعات منجر به کاهش قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری و افزایش مربوط بودن اطلاعات حسابداری می‌شود.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات، سودمندی اطلاعات حسابداری، قابل‌اتکا بودن و مربوط بودن اطلاعات حسابداری، قدرمطلق اقلام تعهدی اختیاری و تأخیر گزارشدهی.

مقدمه

گسترش روزافزون و همه‌جانبه فناوری اطلاعات تحولات گسترده‌ای را در تمامی عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی زندگی بشر به دنبال داشته و تأثیر آن بر جوامع بشری بگونه‌ای بوده است که جهان امروز، به سرعت در حال تبدیل به یک جامعه اطلاعاتی است. جامعه‌ای که در آن، میزان دسترسی و استفاده مفید از دانش و اطلاعات، دارای نقشی محوری و تعیین‌کننده می‌باشد. در این گستره، استفاده روزافزون حرفه‌های حسابداری و حسابرسی از فناوری اطلاعات و ارتباطات قابل استثناء نبوده است. بویژه آن که، ماهیت این حرفه‌ها به نوعی است که لازمه آن توجه به حسابخواهی، حسابدهی و شفافیت اطلاعات می‌باشد. پیشرفتهای سریع در قلمرو فناوری اطلاعات، روش تهیه و انتشار اطلاعات مالی را متحول ساخته است. به طوری که حذف بسترهای کاغذی و کاهش هزینه‌های تهیه و ارائه اطلاعات، تسهیل دسترسی استفاده‌کنندگان به اطلاعات موردنیازشان و امکان تبادل مؤثر اطلاعات مابین تهیه‌کنندگان و استفاده‌کنندگان اطلاعات از ویژگی‌های مهم و مزیت‌های بارز بکارگیری فناوری اطلاعات در قلمرو حسابداری و گزارشگری مالی محسوب می‌شود. به این ترتیب، روزه‌روز بر خواسته‌ها و انتظارات استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی افزوده می‌شود. در عین حال، رشد فزاینده پیچیدگی‌های محیطی در جوامع و سازمانها، بر ضرورت

بکارگیری فناوریها و سیستمهای اطلاعاتی و نیاز مبرم به اطلاعات اقتصادی مربوط تأکید دارد. همچنین، تحولات و پیشرفتهای گسترده‌ای که در دامنه فعالیت، تولید و مراودات تجاری انواع واحدهای اقتصادی در جریان وقوع است، لزوم تهیه و ارائه اطلاعات مالی مربوط و قابل اتکا را توسط واحدهای اقتصادی تشدید کرده است.

اگر تا دیروز استفاده نکردن از فناوری پیشرفته کامپیوترها در پردازش رویدادهای مالی و تهیه صورتهای مالی، نوعی بی‌توجهی به خواست تصمیم‌گیرندگان در زمینه دستیابی سریع و به‌موقع به اطلاعات دقیق و مربوط تلقی می‌شد. امروزه، عدم بکارگیری فناوریهای اطلاعاتی نوین در جهت تحلیل و پردازش اطلاعات و دستیابی به قضاوت‌های صحیحتر، محروم نمودن تصمیم‌گیرندگان از منابعی است که می‌تواند به سهولت در اختیار ایشان قرار گیرد و تصمیماتشان را بهبود بخشد. بنابراین، امید است که بتوان از فناوری اطلاعات در راستای ارتقاء کیفیت فرآیند حسابداری و گزارشگری مالی و بهبود ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری استفاده نمود.

مبانی نظری

طبق تعریف مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران، ویژگی‌های کیفی گزارشگری مالی به ویژگی‌هایی اطلاق می‌شود که دستیابی به پاسخگویی و تصمیم‌گیری را میسر می‌سازد. برخی ویژگی‌های کیفی به محتوای اطلاعات مندرج در گزارش‌های مالی و برخی دیگر به چگونگی ارائه این اطلاعات مربوط می‌شود. این مفهوم همواره باید برای کمک به کاربران در تصمیم‌گیری، اطلاعات قابل اعتمادی را ارائه نمایند. گزارشگری مالی بایستی در بردارنده اطلاعات مربوط، قابل اعتماد، قابل مقایسه و قابل فهم باشد. قابل اعتماد بودن مربوط به کیفیت اطلاعات است و این اطمینان را ایجاد می‌کند که اطلاعات منطقه‌اری از خطا و تعصب است (خوشکار و همکاران، ۱۳۹۷)

بر مبنای مفاهیم نظری گزارشگری مالی در ایران، خصوصیات یا ویژگیهای کیفی اطلاعات مالی به دو دسته تقسیم می‌شوند:

الف) خصوصیات کیفی مرتبط با محتوای اطلاعات

خصوصیات کیفی اصلی مرتبط با محتوای اطلاعات شامل ویژگیهای "مربوط بودن" و "قابل اتکا بودن" می‌باشد. هرگاه اطلاعات مالی مربوط و قابل اتکا نباشد، مفید نخواهد بود. ویژگیهای کیفی مربوط بودن و قابل اتکا بودن اطلاعات، خود متشکل از خصوصیات دیگری هستند.

ب) خصوصیات کیفی مرتبط با ارائه اطلاعات

خصوصیات کیفی اصلی مرتبط با ارائه اطلاعات شامل ویژگیهای "قابل مقایسه بودن" و "قابل فهم بودن" اطلاعات می‌باشد. اطلاعاتی که فاقد این خصوصیات باشند، علیرغم مربوط بودن و قابل اتکا بودن، دارای فایده محدودی هستند. خصوصیات کیفی قابل مقایسه بودن و قابل فهم بودن اطلاعات، بر مفید بودن اطلاعات می‌افزایند.

اهمیت: کیفیت آستانه‌ای

اهمیت، یک کیفیت آستانه‌ای است. اهمیت، به جای اینکه یک خصوصیت کیفی اصلی لازم برای اطلاعات باشد، یک نقطه انقطاع است و باید قبل از سایر خصوصیات کیفی اطلاعات مورد توجه قرار گیرد. اگر اطلاعات بااهمیت نباشند، نیازی به بررسی بیشتر آن نیست. اطلاعاتی بااهمیت است که بتواند بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان که بر مبنای صورتهای مالی اتخاذ می‌شود، تأثیر گذارد. (کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، نشریه ۱۶۰)

ضرورت تحول گزارشگری مالی سنتی: لزوم مدل جدید گزارشگری

گزارشگری مالی سنتی، به دلیل ناتوانی در برآورده ساختن نیازهای اطلاعاتی متنوع و نامتجانس استفاده‌کنندگان، فشرده سازی بیش از حد اطلاعات، نادیده گرفتن تفاوت‌های موجود در سبک‌های شناختی استفاده‌کنندگان، فقدان ویژگی به‌موقع بودن و اهمیت دادن به شکل قانونی معاملات به جای محتوای اقتصادی آنها، مورد انتقاد بسیاری از صاحب‌بنظران قرار گرفته است. علاوه بر انتقادات فوق، پیچیده‌تر شدن ماهیت فعالیت‌های تجاری، گسترده‌تر شدن بازارهای سرمایه در سطح بین‌المللی و جایگزین شدن تدریجی صنایع سنگین سنتی با صنایع دانش محور جدید نیز موجب وارد آمدن فشارهای روزافزونی برای تغییر نظام گزارشگری مالی فعلی شده است. (ثقفی و دیگران، ۱۳۸۴). از طرف دیگر، همزمان با رشد فناوری اطلاعات، روز به روز بر انتظارات استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی به منظور دسترسی آسان و به‌موقع به اطلاعات مالی افزوده می‌شود ولی این فناوری پیشرفته خطرات جدید را در مورد نحوه تامین امنیت و

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

اطمینان از صحت اطلاعات حاصل از سیستم‌های حسابداری ایجاد کرده است. بنابراین لازم است مدیران و حسابداران توانایی اقدام به موقع جهت کاهش یا از بین بردن آثار این تهدیدات را داشته باشد. (شمس زاده و گراوند ۱۳۹۴).

در سالهای اخیر که فناوری اطلاعات، موضوع دسترسی آسان به اطلاعات را ممکن ساخته، تضاد فزاینده‌ای میان مدل‌های سنتی حسابداری و حسابرسی و انتظارات کاربران پدید آمده است. استانداردگذاران حسابداری بر خلوص فرآیند گزارشگری از طریق افزایش قابلیت اعتماد اطلاعات تأکید دارند. در حالی که، عمدتاً ویژگی مربوط بودن اطلاعات حسابداری به دلیل فقدان به موقع بودن، در حال طی کردن روند نزولی مداوم است. ماهیت دوره‌ای بودن گزارشهای حسابداری مالی در تضاد مستقیم با نیاز آن دسته از تصمیم‌گیرندگان مالی است که خواست و انتظارات آنان حکم می‌کند که به اطلاعاتی در مورد آنچه دیروز یا همین امروز صبح اتفاق افتاده و نه آنچه که یک یا دو ماه قبل رخ داده، دسترسی داشته باشند. فناوری اطلاعات، همچنین انتظارات کاربران را به سوی دسترسی به داده‌های جامع‌تر به جای گزارشهای استاندارد و تجمیعی در جریان گزارشگری مالی سوق داده است. در نتیجه، نارضایتی کاربران از مربوط بودن اطلاعات حسابداری مالی در حال افزایش است.

پیش‌بینی قطعی آینده گزارشگری مالی مشکل است. اما، آنچه مسلم است این است که گزارشگری مالی در حال تغییر و تحول می‌باشد و با به وجود آمدن زبان‌های کامپیوتری نظیر ایکس ام ال (XML^۲) و ایکس بی آر ال (XBRL^۳) و خانواده آنها، انقلابی در عرصه گزارشگری مالی در حال وقوع است که احتمالاً دگرگونی‌های اساسی را در آینده‌ای نزدیک به همراه خواهد داشت.

بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که ایجاد یک تحول بنیادین در نظام گزارشگری مالی و همسوسازی آن با تحولات پرشتاب فناوری اطلاعات، ضرورتی انکارناپذیر می‌باشد. در چنین شرایطی، حرفه حسابداری باید به منظور تطبیق و هماهنگ‌سازی خود با تغییرات سریع ناشی از فناوری اطلاعات، تلاشی مداوم داشته و در این راستا گام بردارد. تغییر فرآیند حسابداری به منظور انطباق با تحولات فناوری اطلاعات مستلزم ایجاد یک تغییر کلیدی در محیط کنونی فعالیتهای تجاری یا تحول در نحوه عمل حسابداری می‌باشد. یعنی، مدل گزارشگری مالی دوره‌ای باید به مدل گزارشگری آنلاین^۴ (مستمر) تبدیل شود.

مزایای گزارشگری مالی در اینترنت

دلیل اصلی استفاده از اینترنت برای گزارشگری مالی، هزینه اندک و دسترسی آسان به اطلاعات شرکتها می‌باشد. امکان سنجش عملکرد غیرمالی، استفاده بیشتر از نمودارها و اعطاف پذیرتر شدن گزارشها از جمله موارد دیگری محسوب می‌شود که گزارشگری مالی در اینترنت را جذاب‌تر ساخته است. به طور کلی، می‌توان اظهار داشت که اینترنت به عنوان یک نظام ارتباطی می‌تواند ویژگیهای رسانه‌ای گزارشگری مالی مانند دسترسی، انتشار، تعامل و نحوه ارائه اطلاعات را تحت تأثیر قرار دهد. زیرا اولاً، اینترنت فرصت بی‌نظیری را برای ایجاد تحولی عظیم در نحوه ارائه اطلاعات مالی فراهم ساخته است. این در حالی است که پژوهش‌ها نشان می‌دهند که نحوه ارائه اطلاعات بر تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان تأثیر دارد. ثانیاً، اینترنت امکان برقراری ارتباطهای یک-طرفه، دوطرفه و چند طرفه را مابین تهیه‌کنندگان اطلاعات و استفاده‌کنندگان اطلاعات ایجاد کرده است. علاوه بر این، امکان برقراری ارتباطات مستقیم و بلادرنگ بوسیله اینترنت می‌تواند موجب بهبود ویژگی کیفی به موقع بودن اطلاعات شود.

ویژگی بارز دیگر اینترنت، قابلیت ترکیب آن با سایر فناوریها از قبیل پایگاه دادهها^۵، ارتباطات بیسیم و فناوری چند رسانه‌ای^۶ است. از این دیدگاه، اینترنت قابلیت تأثیرگذاری بر برخی از ویژگیهای پردازشی گزارشگری مالی، یعنی نظام ثبت و اندازه‌گیری اطلاعات را نیز دارد. برای مثال، ترکیب اینترنت و فناوری پایگاه دادهها، این امکان را برای استفاده‌کنندگان فراهم می‌سازد که به بخشهایی از پایگاه داده‌های شرکتها دسترسی پیدا کنند و قالب مطلوب برای ارائه گزارشهای خود را شخصاً طراحی نمایند. (تقفی و دیگران، ۱۳۸۴)

به هر صورت، انقلاب اینترنت، جریان سنتی حسابداری را در ارائه اطلاعات به ذینفعان و استفاده‌کنندگان تغییر داده است و به احتمال قریب به یقین، در آینده‌ای نزدیک، اینترنت به رسانه اصلی برای انتشار گزارشهای مالی و غیرمالی تبدیل می‌شود. این امر، پیامدهای مهمی برای حرفه حسابداری در پی خواهد داشت. (خدارو، ۲۰۱۶)

^۲ - eXtensible Markup Language

^۳ - eXtensible Business Reporting Language

^۴ - On line continuous financial reporting

^۵ - Database

^۶ - Multimedia Technology

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

گزارشگری آنلاین (پیوسته)

همگام با تحولات فناوری اطلاعات، انتظارات استفاده‌کنندگان برای دسترسی آسانتر به اطلاعات اساسی شرکت افزایش می‌یابد، همان اطلاعاتی که در داخل سیستمهای اطلاعاتی درون شرکت نگهداری می‌شود. این انتظارات فزاینده، برای چیزی (اطلاعاتی) به مراتب فراتر از آن است که به صورت داوطلبانه توسط شرکت در وب سایت گذارده شده و از طریق صفحات وب انتشار یافته و در اختیار همگان قرار می‌گیرد. اینکه، تنها صورتهای مالی و مستندات گزارشهای سالانه را از طریق اینترنت در دسترس ذینفعان بگذاریم، گام بسیار کوچکی در راه سیراب ساختن عطش سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگانی است که همچنان زده در جستجوی اطلاعات جاری و به‌روز درباره وضعیت مالی، موقعیت رقابتی و ظرفیتهای آتی شرکتها هستند. بنابراین، مدل جدیدی برای فروشنده عطش استفاده‌کنندگان لازم است.

اینترنت، جریان اطلاعات را از تهیه‌کنندگان به استفاده‌کنندگان و بالعکس تغییر داده و دسترسی به اطلاعات را تسهیل نموده است. نقش شبکه‌های اطلاع رسانی و بویژه اینترنت در انتشار اطلاعات مالی و تجاری سازمانها انکارناپذیر است و پیشرفتهای حاصل در این زمینه، انتظارات جدیدی را مبنی بر دسترسی برخط^۷ به اطلاعات و گزارشگری بلادرنگ^۸ ایجاد کرده است. امروزه، استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی علی‌الخصوص سرمایه‌گذاران، متقاضی اطلاعات به-موقع‌تر و گزارشدهی‌های بیشتر در دوره‌های زمانی کوتاهتری هستند. چیزی مثل قیمتهای لحظه‌ای سهام روی اینترنت. در چنین وضعیتی، انتشار روزانه درآمد یا سایر شاخصهای عملکرد شرکتها روی وب مورد انتظار می‌باشد.

در ارتباط با گزارشگری مالی، بکارگیری فناوری اطلاعات در سطح بالا، استفاده از اینترنت می‌باشد. بدین صورت که سیستم مالی یکپارچه شرکت به صورت مستقیم به اینترنت وصل می‌شود و استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری در هر نقطه از جهان می‌توانند به وب سایت شرکت مراجعه کرده و هر لحظه، صورتهای مالی را با آخرین تغییرات مشاهده و تجزیه و تحلیل کنند. حتی با استفاده از نرم‌افزارهای هوشمند، زبان علامت‌گذاری شده فوق متن (HTML) ، زبان علامت‌گذاری شده توسعه یافته (XML) ، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر (XBRL) و سایر فناوری‌های مؤثر، استفاده‌کنندگان می‌توانند نسخه خود را در جهت گزارش دلخواه و موردنیازشان، دستکاری نمایند. به این ترتیب، نیازی به چاپ و توزیع صورتهای مالی، آن هم فقط در پایان سال مالی و میان دوره‌ای نخواهد بود. به این نوع گزارشگری مالی که در آن، اطلاعات از طریق اینترنت یا جانشین آن در همه حال در دسترس خواهد بود، گزارشگری مالی آنلاین (پیوسته) می‌گویند. (اعتمادی و دیگران، ۱۳۸۵)

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر و تحول گزارشگری مالی

ایکس بی آر ال، یک نوع زبان گزارشگری تجاری است که قابلیت گسترش دارد و در زنجیره عرضه اطلاعات تجاری جهانی جهت ایجاد، تبدیل و تحلیل اطلاعات تجاری و مالی استفاده می‌شود. یک نوع فناوری است که می‌تواند دقت، درستی، کارایی و شفافیت گزارشگری مالی را افزایش دهد. در واقع، شرکتها با استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر می‌توانند از طریق حمایت از تصمیمات تجاری و مالی، رعایت الزامات قانونی و برقراری ارتباط بین سرمایه‌گذار و کارکنان و شرکای تجاری، به منفعت‌های زیادی دست یابند. (بزرگ اصل و ولی پور رکنی، ۱۳۹۵)

ایکس بی آر ال، یک برنامه استاندارد برای حذف کردن ساختار و اصطلاحات ناسازگار و یک روش جاری در فناوری است که به عنوان زبان گزارشگری واحد تجاری مورد استفاده قرار می‌گیرد و قابلیت گسترش دارد. در ایکس بی آر ال، چارچوب و استانداردهای مربوط به گزارشگری در نرم‌افزارهای مربوط طراحی می‌شود تا اطلاعات مربوط به واحد تجاری را برای گزارشگری الکترونیکی، پردازش و عرضه کند. ایکس بی آر ال می‌تواند ساختار و مراحل گزارشگری تجاری را به صورت نمودار نشان دهد و داده‌های تجاری را با سرعت بالایی ارزیابی، تبدیل، جستجو، خلاصه و تجزیه و تحلیل نماید و برای بخش‌های مختلف سازمانی و طیف گسترده استفاده‌کنندگان گزارش نماید. (عزیززاده، ۱۳۸۸)

از بین کاربردهای متعدد ایکس بی آر ال می‌توان به موارد زیر اشاره داشت:

- گزارشگری مالی داخلی و خارجی شرکت.
- گزارشگری واحد تجاری برای انواع بازرسان شامل مؤدیان مالیاتی، بانکهای مرکزی و دولتها.

⁷ - Online Access

⁸ - Real-time Reporting

⁹ - Hyper Text Markup Language

- تهیه روشی استاندارد برای توصیف اسناد حسابداری فراهم شده توسط نهادهای رسمی.
- تکمیل گزارشها ، تقاضای وام و تعیین ریسک اعتبار.
- تبادل اطلاعات بین بخشهای دولتی یا بین مؤسسات دیگر.
- طیف گسترده‌ای از داده‌های مالی و آماری که نیاز به ذخیره ، تبادل و تجزیه و تحلیل دارند.

مزایای ایکس بی آر ال شامل موارد زیر می‌باشد :

- ۱- داده‌ها در این زبان با عناوینی نشانه‌گذاری می‌شوند که محتوا و ساختار آنها را توضیح می‌دهد. به همین دلیل، این زبان سازوکار دقیقی را برای جستجوی اطلاعات فراهم می‌کند.
- ۲- به دلیل اینکه اسناد ایکس بی آر ال با پذیرش یک رده‌بندی معین تهیه می‌شوند، داده‌ها را می‌توان بدون دستکاری، مبادله و پردازش کرد. در نتیجه، زمان کمتری برای تهیه اطلاعات و وقت بیشتری برای تحلیل اطلاعات صرف می‌شود.
- ۳- هر کس بر اساس نیازش و با استفاده از الگوی گزارشگری خود از میان انبوه اطلاعات موجود، اطلاعات مورد نظرش را استخراج می‌کند.
- ۴- تمام مزایا برای استفاده‌کنندگان از این اطلاعات نیست ، زیرا این روش ارائه ، تنها روشی است که در آن هزینه تأمین اطلاعات بر عهده استفاده‌کننده از اطلاعات است. برای مثال ، یک شرکت تراز آزمایشی خود را به صورت یک سند مصداق ارائه می‌کند و نیازی نیست که اطلاعات را طبق خواست وزارت دارایی و یا سازمان بیمه ، تهیه و تجدید ارائه کند. هر یک از این سازمانها ناگزیر خواهند شد تا اطلاعات موردنیازشان را بر اساس الگوهای گزارشگری خودشان استخراج کرده و مورد استفاده قرار دهند.
- ۵- اگر دریافت سند ایکس بی آر ال اعتباردهی شده با استقرار نرم‌افزار معینی بین نرم‌افزار درخواست‌کننده و نرم افزار سرویس‌دهنده همراه شود ، اطلاعات مالی موجود در مدل اکسل می‌تواند به طور مستمر، به‌هنگام شود . (عرب مازار یزدی و جابری نسب ، ۱۳۸۸).

پیشینه تحقیق

در سال ۱۳۸۳ تحقیقی توسط حسن‌آقایی و همکاران تحت عنوان "بررسی تأثیر فناوری اطلاعات (IT) بر ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری" انجام شد. در این تحقیق، روش جمع‌آوری داده‌های موردنیاز بصورت پرسشنامه‌ای بوده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که فناوری اطلاعات موجب افزایش مربوط بودن و کاهش قابلیت اعتماد اطلاعات حسابداری می‌شود. علاوه بر این، قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری را نیز به میزان کم افزایش می‌دهد. میرمجبیبیان و همکاران در سال ۱۳۸۵ تحقیقی را با موضوع "حسابداری تحت وب و تأثیر آن بر گزارشگری مالی داخلی و تصمیم‌گیری" به انجام رساندند. داده‌های این تحقیق با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه حضوری گردآوری شده است. یافته‌های تحقیق آنها حاکی از آن است که حسابداری تحت وب موجب تسهیل دسترسی به اطلاعات می‌شود و به‌موقع بودن، مربوط بودن و قابلیت فهم اطلاعات مالی را افزایش می‌دهد. تحقیق دیگری نیز توسط اسدیان‌اوغانی و همکاران در سال ۱۳۸۷ با عنوان "بررسی تأثیر گزارشگری مالی تحت وب بر ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری" صورت پذیرفت. در این تحقیق جهت گردآوری داده‌های موردنیاز از پرسشنامه استفاده گردید. بر اساس نتایج تحقیق می‌توان اظهار داشت که گزارشگری مالی تحت وب، مربوط بودن اطلاعات حسابداری را افزایش و قابلیت اعتماد اطلاعات حسابداری را کاهش می‌دهد. همچنین، گزارشگری مالی تحت وب بر ویژگی در دسترس بودن اطلاعات حسابداری می‌افزاید.

در سال ۱۳۹۷ الهام قاسم پوردر تحقیقی با موضوع "کاربرد فناوری اطلاعات در حسابداری" نشان داد که تغییرات سریع در فناوری اطلاعات، گسترش همه جانبه سیستم‌های چندکاربره و تمایل سازمان‌ها به تهیه و اجرای سیستم‌ها و نرم افزارهای جدید، سبب شده تا رایانه‌ها خیلی ساده تر و بیشتر از گذشته مورد استفاده قرار گیرند و وظایف حسابداری نیز سریعتر و دقیقتر از پیش انجام شود. بنابراین پیشرفت های فناوری اطلاعات از طریق رفع خطاهای انسانی، کاهش هزینه‌ها، افزایش بهره‌وری، کیفیت و اثربخشی بر سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر گذاشته و همچنین باعث ایجاد زمینه‌ها و کاربرهای جدید در حرفه حسابداری شده است.

آشباق^{۱۰} و همکاران در سال ۱۹۹۹، تحقیقی را با عنوان "گزارشگری شرکت در اینترنت" انجام دادند. داده‌های این تحقیق از طریق پرسشنامه، مصاحبه و بازدید از سایت شرکتها جمع‌آوری گردید. نتایج تحقیق بیان می‌کند که گزارشگری مالی در اینترنت، مربوط بودن اطلاعات مالی را افزایش می‌دهد و در عین حال، سبب کاهش قابلیت اعتماد اطلاعات مالی نیز می‌گردد.

خان^{۱۱} در سال ۲۰۱۶ تحقیقی را با موضوع "گزارشگری مالی اینترنتی: چشم‌انداز آتی" انجام داد که این تحقیق نیز بصورت پرسشنامه‌ای انجام گرفت. نتیجه تحقیق او بیانگر این مطلب است که استفاده از اینترنت جهت گزارشگری مالی الکترونیکی، کاهش قابلیت اعتماد اطلاعات مالی را به دنبال دارد. در سال ۲۰۱۷ تحقیقی با موضوع "بکارگیری فناوری ارتباط فرا متن"^{۱۲} و تأثیر آن بر تصمیمات^{۱۳} توسط دال^{۱۴} و همکاران انجام شد. این محققین وب سایت شرکتها را مورد بررسی قرار دادند و با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه از استفاده‌کنندگان صورتهای مالی اینترنتی نظرخواهی نمودند. آنها بر مبنای نتایج تحقیق بیان نمودند که استفاده از فناوری ارتباط فرا متن در ارائه صورتهای مالی، ویژگی کیفی مربوط بودن اطلاعات مالی را افزایش می‌دهد و بر قضاوت و تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان، تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد.

در سال ۲۰۰۵ نیز تحقیقی تحت عنوان "تأثیر پیاده‌سازی سیستمهای برنامه‌ریزی منابع بنگاه (ERP)^{۱۴} بر سودمندی اطلاعات حسابداری" توسط بی‌رازل و دانگ^{۱۵} انجام گرفت. در این تحقیق، تأثیر پیاده‌سازی سیستمهای برنامه‌ریزی منابع بنگاه بر سودمندی اطلاعات حسابداری بر مبنای مدل‌های رگرسیونی چندگانه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج تحقیق مؤید این مطلب است که پیاده‌سازی سیستمهای برنامه‌ریزی منابع بنگاه، مربوط بودن اطلاعات حسابداری را افزایش می‌دهد و منجر به کاهش قابلیت اعتماد اطلاعات حسابداری می‌شود.

فرضیه‌های پژوهش

بر اساس مبانی نظری و با توجه به یافته‌های تحقیقات پیشین، فرضیه‌ها به شکل زیر تدوین شده است:

فرضیه اول: بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری تأثیر دارد.

فرضیه دوم: بکارگیری فناوری اطلاعات بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری تأثیر دارد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر نوع استنتاج، استقرایی است و از نظر مدل آزمون فرضیه‌ها از جمله تحقیقات همبستگی مقطعی است. از سوی دیگر، این تحقیق یک تحقیق رویدادکاوی (رویداد پیاده‌سازی سیستمهای مبتنی بر فناوری اطلاعات) و از نوع پس‌رویدادی (یعنی با استفاده از داده‌های تاریخی) می‌باشد. آزمون فرضیه‌های تحقیق نیز به کمک نرم‌افزارهای SPSS و R انجام می‌گیرد.

جامعه آماری، چگونگی نمونه‌گیری و نمونه‌ها

جامعه آماری این تحقیق متشکل از شرکتهای بورسی است که نسبت به استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتقای سیستمهای حسابداری خود اقدام نموده‌اند. نمونه این تحقیق شامل آن دسته از شرکتهایی است که حائز شرایط زیر باشند:

- ۱ - در سال ۱۳۹۴ اقدام به خرید، نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری از شرکت همکاران سیستم نموده باشند.
- ۲ - اطلاعات شرکت از سال ۱۳۹۴ تا سال ۱۳۹۸ در بانکهای اطلاعاتی بورس اوراق بهادار تهران موجود باشد.

¹⁰ - Ashbaugh , Johnstone and Warfield

¹¹ - Khan

¹² - hypertext Links

¹³ - Dull , Graham and Baldwin

¹⁴ - Enterprise Resource Planning

¹⁵ - Brazel and Dang

اطلاعات مربوطه از مرکز فروش شرکت همکاران سیستم در تهران گردآوری شد. پس از بررسی لیست مشتریان این شرکت در سال موردنظر، مشخص شد که تعداد ۹۴۶ شرکت در سال ۱۳۹۴ اقدام به خرید نرم‌افزارهای جدید حسابداری از شرکت همکاران سیستم نموده‌اند که از بین تمامی شرکتهای مزبور، تنها تعداد ۳۰ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران می‌باشند. بنابراین، این ۳۰ شرکت نمونه آماری اولیه تحقیق را تشکیل دادند و با توجه به اینکه اطلاعات مربوط به ۵ شرکت در طی سالهای ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۸ در بانکهای اطلاعاتی بورس اوراق بهادار تهران موجود نبود، تعداد نمونه به ۲۵ شرکت تقلیل یافت.

مدل آزمون فرضیه‌ها و متغیرهای تحقیق

مدل آزمون آماری فرضیه اول

در پژوهشهای مختلف، شاخصهای متفاوتی نظیر نسبت کل سرمایه‌گذاری روی فناوری اطلاعات به کل فروش، نسبت هزینه خدمات فناوری اطلاعات به کل هزینه، مخارج زیرساختاری فناوری اطلاعات، پیاده‌سازی سیستمهای برنامه‌ریزی منابع بنگاه و گزارشگری مالی در اینترنت به عنوان شاخص بکارگیری فناوری اطلاعات مطرح شده‌اند. در تحقیق حاضر، خرید، نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری عرضه شده توسط یکی از معتبرترین شرکتهای تولیدکننده نرم‌افزارهای حسابداری (شرکت همکاران سیستم) به عنوان شاخص بکارگیری فناوری اطلاعات در نظر گرفته شده است. سال $t = 0$ سال مبنا است که در این تحقیق، سال ۱۳۹۸ سال مبنا می‌باشد.

به منظور آزمون تأثیر بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری بر قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری (فرضیه اول)، مدل رگرسیونی زیر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

$$ABSDA = \beta_0 + \beta_1 AFT + \beta_2 IMPYR + \beta_3 LGTA + \beta_4 LEV + \beta_5 MTB + \beta_6 OCF + \varepsilon \quad (1)$$

متغیرهای فرضیه اول

در این تحقیق، قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری با استفاده از معیار قدرمطلق اقلام تعهدی اختیاری^{۱۶} اندازه‌گیری می‌شود. به عبارت بهتر، با استفاده از معیار قدرمطلق اقلام تعهدی اختیاری، درجه قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری تعیین می‌گردد. مقادیر بزرگتر این معیار، قابلیت اتکای کمتر اطلاعات حسابداری را نشان می‌دهد. اقلام تعهدی اختیاری^{۱۷} نیز با استفاده از مدل تعدیل شده جونز^{۱۸} و به صورت مقطعی^{۱۹} برآورد می‌شود که بدین منظور لازم است است تا تعهدات کل یا کل اقلام تعهدی اندازه‌گیری شود.

کل اقلام تعهدی (TAC_t): به صورت تفاوت بین سود قبل از کسر اقلام غیرمترقبه و خالص گردش وجوه نقد حاصل از فعالیتهای عملیاتی محاسبه می‌شود. معادله زیر برای هر شرکت در هر سال مورد استفاده قرار می‌گیرد.

$$TAC_{i,t} = \alpha_{1t} \left(\frac{1}{TA_{i,t-1}} \right) + \alpha_{2t} \left(\frac{\Delta Rev_{i,t} - \Delta AR_{i,t}}{TA_{i,t-1}} \right) + \alpha_{3t} \frac{PPE_{i,t}}{TA_{i,t-1}} + \varepsilon_{it}$$

معادله ۱

که در این معادله:

$TAC_{i,t}$ = کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t .

$TA_{i,t-1}$ = جمع داراییهای اول دوره شرکت i در سال t یا جمع داراییهای آخر دوره شرکت i در سال $t-1$.

$\Delta Rev_{i,t}$ = تغییر درآمد فروش شرکت i بین سالهای $t-1$ و t .

¹⁶ - Absolute Value of Discretionary Accruals

¹⁷ - Discretionary Accruals

¹⁸ - modified Jones Model

¹⁹ - Cross sectional

²⁰ - Total Accruals

$\Delta AR_{i,t} =$ تغییر در حسابها و اسناد دریافتی شرکت i بین سالهای $t-1$ و t .

$PPE_{i,t} =$ خالص داراییهای ثابت مشهود شرکت i در سال t .

$\alpha_{it} =$ ضریب متغیر مستقل در مدل رگرسیونی.

$\varepsilon_{it} =$ عبارت خطا یا باقیمانده‌های مدل رگرسیونی.

اقدام تعهدی غیراختیاری^{۲۱} بر مبنای ارزشها یا مقادیر برازش شده از معادله^۱ محاسبه می‌شوند. اقدام تعهدی اختیاری^(DA^{۲۲}) که معیار اندازه‌گیری قابل-اتکا بودن اطلاعات حسابداری است، قدرمطلق باقیمانده‌های معادله^۱ می‌باشند.

به منظور آزمون اینکه آیا سطح قابل اتکا بودن اطلاعات حسابداری، قبل و بعد از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری تغییر می‌کند یا خیر، از مدل رگرسیونی زیر و تحلیل آن با استفاده از داده‌های سه سال قبل از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری تا سه سال بعد از نصب و بکارگیری نرم-افزارهای جدید حسابداری استفاده می‌شود.

$$ABSDA = \beta_0 + \beta_1 AFT + \beta_2 IMPYR + \beta_3 LGTA + \beta_4 LEV + \beta_5 MTB + \beta_6 OCF + \varepsilon \quad (1)$$

متغیر وابسته^{۲۳} $ABSDA$ ، قدرمطلق اقدام تعهدی اختیاری است که از مدل سطح مقطعی جونز برآورد می‌شود و مقدار آن در هر سال برابر با $|\varepsilon_{it}|$ در معادله^۱ می‌باشد.

متغیرهای مستقل در مدل رگرسیونی فرضیه اول شامل موارد زیر می‌باشد که در ادامه به تعریف آنها می‌پردازیم.

^{۲۴} AFT ، متغیر مستقل اصلی است که یک متغیر دو مقداری^{۲۵} می‌باشد. این متغیر با دو مقدار یک و صفر، معرف بکارگیری یا عدم بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری می‌باشد. مقدار این متغیر برای سال مبنا ($t=0$) و سالهای قبل از خرید و نصب نرم‌افزارهای جدید حسابداری، معادل صفر و برای سالهای بعد از خرید و نصب نرم‌افزارهای جدید حسابداری، معادل یک در نظر گرفته می‌شود.

^{۲۶} $IMPYR$ ، متغیر دو مقداری دیگری است که با دو مقدار یک و صفر، معرف محیط اطلاعاتی یا دامنه^{۲۷} اطلاعات در طی سالهای بکارگیری فناوری اطلاعات می‌باشد. مقدار این متغیر برای سالهای قبل از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری، عدد صفر و برای سال مبنا ($t=0$) و سالهای بعد از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری، عدد یک است.

فاکتورها یا عوامل دیگری که ممکن است بر اقدام تعهدی اختیاری تأثیر داشته باشند، به عنوان متغیرهای کنترل در مدل گنجانده شده‌اند. این متغیرها عبارت هستند از:

^{۲۷} $LGTA =$ اندازه شرکت است که به صورت لگاریتم جمع داراییهای پایان دوره شرکت اندازه‌گیری می‌شود.

^{۲۸} $LEV =$ نسبت اهرمی است. این نسبت از تقسیم جمع بدهیهای پایان دوره بر جمع داراییهای پایان دوره شرکت بدست می‌آید. ^{۲۹} $MTB =$ نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت می‌باشد.

^{۳۰} $OCF =$ خالص گردش وجوه نقد حاصل از فعالیتهای عملیاتی یا خالص جریانهای نقدی عملیاتی شرکت است.

$\beta_0 =$ مقدار ثابت یا عرض از مبدأ خط رگرسیون

- 21 - Non-Discretionary Accruals
- 22 - Discretionary Accruals
- 23 - Absolute value of Discretionary Accruals
- 4 - After implementation
- 25 - Dummy
- 26 - Implementation Year
- 27 - Logarithm Total Assets
- 28 - Leverage Ratio
- 29 - Market-to-book value
- 30 - Operating cash flows

β_1 = ضریب متغیر مستقل در مدل رگرسیونی
 ε = عبارت خطا یا باقیمانده‌های مدل رگرسیونی.

مدل آزمون فرضیه دوم

در این تحقیق، بر مبنای تحقیقات گذشته نظیر گیولی و پالمون^{۳۱} (۲۰۱۸)، چمبرس و پنمن^{۳۲} (۲۰۱۶) و هاو^{۳۳} و همکاران (۲۰۱۸) از شاخص تأخیر گزارشدهی^{۳۴} به منظور اندازه‌گیری مربوط بودن اطلاعات حسابداری استفاده می‌شود. به منظور آزمون اینکه آیا سطح به‌موقع بودن اطلاعات حسابداری، قبل و بعد از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری تغییر کرده است یا خیر؟ مدل رگرسیونی زیر با استفاده از داده‌های سه سال قبل از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری تا سه سال بعد از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری استفاده می‌شود. به منظور آزمون تأثیر بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری (فرضیه دوم) از مدل رگرسیونی زیر استفاده می‌گردد.

$$LAG = \delta_0 + \delta_1 AFT + \delta_2 ESURP + \delta_3 IMPYR + \delta_4 AFT * ESURP + \varepsilon \quad (2)$$

متغیرهای فرضیه دوم

$LAG^{۳۵}$ (تأخیر گزارشدهی) = یعنی تفاوت بین تاریخ پایان سال مالی و تاریخ تشکیل مجمع عمومی عادی سالانه و اعلان سود سالانه شرکت. تأخیر گزارشدهی، متغیر وابسته در مدل رگرسیونی فرضیه دوم است که معرف سطح به‌موقع بودن اطلاعات می‌باشد. این متغیر به عنوان معیار سنجش مربوط بودن اطلاعات حسابداری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

متغیرهای مستقل در مدل رگرسیونی فرضیه دوم شامل موارد زیر است.

AFT، متغیر مستقل اصلی است که یک متغیر دو مقداری می‌باشد. این متغیر با دو مقدار یک و صفر، معرف بکارگیری یا عدم بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری می‌باشد. مقدار این متغیر برای سال مبنا ($t = 0$) و سالهای قبل از خرید و نصب نرم‌افزارهای جدید حسابداری، معادل صفر و برای سالهای بعد از خرید و نصب نرم‌افزارهای جدید حسابداری، معادل یک در نظر گرفته می‌شود.

$ESURP^{۳۶}$ = تفاوت سود هر سهم شرکت t بین سالهای t و $t-1$ بر مبنای سود سال $t-1$.

IMPYR، متغیر دو مقداری دیگری است که با دو مقدار یک و صفر، معرف محیط اطلاعاتی یا دامنه اطلاعات در طی سالهای بکارگیری فناوری اطلاعات می‌باشد. مقدار این متغیر برای سالهای قبل از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری، عدد صفر و برای سال مبنا ($t = 0$) و سالهای بعد از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری، عدد یک است.

δ_0 = مقدار ثابت یا عرض از مبدأ خط رگرسیون

δ_1 = ضریب متغیر مستقل در مدل رگرسیونی

ε = عبارت خطا یا باقیمانده‌های مدل رگرسیونی

تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها

در این تحقیق، به منظور آزمون فرضیه‌ها از دو روش استفاده شده است. بدین ترتیب که در ابتدا، تأثیر بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن و مربوط بودن اطلاعات حسابداری بر مبنای مدل‌های رگرسیونی مناسب مورد آزمون قرار گرفته است. سپس، با استفاده از آزمون t استیودنت دو نمونه‌ای مستقل، تأثیر بکارگیری فناوری اطلاعات بر قدرمطلق اقلام تعهدی اختیاری و تأخیر گزارشدهی بررسی می‌شود.

³¹ - Givoly and Palmon

³² - Chambers and Penman

³³ - Haw , Qi and Wu

³⁴ - Reporting LAG

³⁵ - Reporting LAG

³⁶ - Earnings per share Surprises

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCIH-conf.ir

آزمون فرضیه اول

تحلیل مدل رگرسیونی فرضیه اول

در این روش، یک رگرسیون چندگانه به داده‌ها برازش می‌شود و به منظور آزمون اینکه آیا سطح قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری، قبل و بعد از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری تغییر کرده است یا خیر، از مدل رگرسیونی زیر استفاده می‌شود.

$$ABSDA = \beta_0 + \beta_1 AFT + \beta_2 IMPYR + \beta_3 LGTA + \beta_4 LEV + \beta_5 MTB + \beta_6 OCF + \varepsilon$$

جدول تحلیل واریانس برازش مدل رگرسیونی مذکور بصورت زیر می‌باشد.

جدول تحلیل واریانس

ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره آزمون F	p-value
۰/۳۸۷	۰/۳۶۴	۱۷/۰۵۳	<۰/۰۰۱

با توجه به مقادیر ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده که به ترتیب برابر ۰/۳۸۷ و ۰/۳۶۴ برآورد شده است و نیز با توجه به مقدار آماره F و p-value مربوطه، معنی داری مدل رگرسیون تأیید می‌شود. در ادامه به بررسی معنی داری ضرایب مدل رگرسیون می‌پردازیم. در جدول زیر ضرایب رگرسیونی را می‌توان مشاهده نمود.

ضرایب رگرسیونی

ضرایب رگرسیونی	مقدار β_i	آماره آزمون t	p-value
β_0	-۴۸۹۶۴۵	-۶/۶۴۶	<۰/۰۰۱
β_1	-۸۶۸۳/۹۲۶	۰/۴۵۳	۰/۶۵۱
β_2	۸۸۹۳/۹۵	۰/۴۷۲	۰/۶۳۷
β_3	۱۰۸۴۸۱	۸/۶۳۸	<۰/۰۰۱
β_4	-۳۸۰۷۷/۱	-۱/۶۸۵	۰/۰۹۴
β_5	-۳۴۹۴/۴۲۹	-۱/۶۱۹	۰/۱۰۷
β_6	-۰/۱۹۲	-۲/۵۸۶	۰/۰۱۱

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

همانگونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ از میان تمامی متغیرهای موجود، تنها وجود مقدار ثابت و متغیرهای LGTA و OCF در مدل ضروری تشخیص داده می‌شود و سایر متغیرها از مدل حذف می‌شوند. حذف متغیرها از مدل به این دلیل صورت گرفته است که p-value ضرایب رگرسیونی بزرگتر از سطح معنی‌داری ۰/۰۵ است. البته این نتیجه به معنای عدم وجود رابطه میان سایر متغیرها و متغیر ABSDA نمی‌باشد، بلکه بدین معناست که حضور همزمان متغیرهای LGTA و OCF اثر متغیرهای دیگر را از بین می‌برد. به‌طور کلی، پذیره نرمالیتی داده‌ها در این مدل رگرسیونی تأیید نشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی برازش شده زیاد قابل اعتماد نیست. به این دلیل که مدل رگرسیونی برازش شده قابل اعتماد نمی‌باشد، در ادامه از آزمون t استیودنت دو نمونه‌ای مستقل به منظور بررسی تأثیر بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری استفاده می‌شود.

آزمون t استیودنت دو نمونه‌ای مستقل

نتیجه این آزمون در جدول زیر قابل مشاهده می‌باشد.

نتایج آزمون t استیودنت دو نمونه‌ای مستقل برای مقایسه میانگین قدرمطلق مقادیر اقلام تعهدی اختیاری، قبل و بعد از بکارگیری فناوری

اطلاعات

گروه	حجم نمونه	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون t	p-value	فاصله اطمینان ۹۵٪
						کران بالا کران پایین
قبل	۷۵	۵۰۹۸۵/۲۱	۶۸۸۴۱/۴۰	-۲/۶۹۵	۰/۰۰۸	-۱۱۵۱۶/۶
بعد	۷۱	۹۴۱۴۴/۷۲	۱۳۶۱۸۴/۳۸			-۷۴۸۰۲/۴

با توجه به مقدار p-value می‌توان نتیجه گرفت که فرضیه صفر در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ رد می‌شود. یعنی بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری بر قدرمطلق اقلام تعهدی اختیاری تأثیر گذارده است. همانگونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، میانگین قدرمطلق مقادیر اقلام تعهدی اختیاری قبل از بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری در طی سالهای ۸۰ تا ۸۲ برابر ۵۰۹۸۵/۲۱ می‌باشد. در حالی که این معیار پس از بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری و در طی سالهای ۸۴ تا ۸۶ به ۹۴۱۴۴/۷۲ افزایش یافته است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری باعث افزایش قدرمطلق مقادیر اقلام تعهدی اختیاری شده است. افزایش قدرمطلق مقادیر اقلام تعهدی اختیاری به معنای کاهش قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری است.

آزمون فرضیه دوم

تحلیل مدل رگرسیونی فرضیه دوم

در این روش، یک رگرسیون چندگانه به داده‌ها برازش می‌شود و به منظور آزمون اینکه آیا مربوط بودن اطلاعات حسابداری، قبل و بعد از نصب و بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری تغییر می‌کند یا خیر، از مدل رگرسیونی زیر استفاده می‌شود.

$$LAG = \delta_0 + \delta_1 AFT + \delta_2 ESURP + \delta_3 IMPYR + \delta_4 AFT * ESURP + \varepsilon$$

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCII-conf.ir

جدول تحلیل واریانس برآزش مدل رگرسیونی مذکور بصورت زیر می باشد.

جدول تحلیل واریانس

ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره آزمون F	p-value
۰/۰۵۶	۰/۰۳۳	۲/۴۹۸	۰/۰۴۵

با توجه به مقادیر ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده که به ترتیب برابر ۰/۰۵۶ و ۰/۰۳۳ برآورد شده است و نیز با توجه به مقدار آماره F و p-value مربوطه معنی داری مدل رگرسیون تأیید می شود. در ادامه به بررسی معنی داری ضرایب مدل رگرسیون می پردازیم.

ضرایب رگرسیونی

ضرایب رگرسیونی	مقدار δ_i	آماره آزمون t	p-value
δ_0	۹۱/۷۰۱	۳۶/۹۲۵	<۰/۰۰۱
δ_1	۲/۳۰۲	۰/۴۶۵	۰/۶۴۲
δ_2	-۰/۰۰۰۰۵۹	-۰/۰۰۳	۰/۹۹۸
δ_3	-۱۰/۱۷۴	-۲/۰۶۲	۰/۰۴۱
δ_4	-۰/۰۰۹۶۵	-۱/۶۸۳	۰/۰۹۴

همانگونه که در جدول فوق مشاهده می شود، در سطح معنی داری ۰/۰۵ از میان تمامی متغیرهای موجود در مدل، تنها وجود مقدار ثابت و متغیر IMPYR در مدل ضروری تشخیص داده می شود و سایر متغیرها از مدل حذف می شوند. حذف متغیرها از مدل به این دلیل است که p-value ضرایب رگرسیونی بزرگتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ است. قابل ذکر است که این نتیجه به معنای عدم وجود رابطه میان متغیرهای حذف شده و متغیر وابسته LAG نیست. در نهایت، به این دلیل که پذیره نرمالیتی داده ها در این مدل رگرسیونی تأیید نشد و نیز به دلیل وجود نظم میان باقیمانده های رگرسیونی می توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی برآزش شده زیاد قابل اعتماد نیست. به این دلیل که مدل رگرسیونی برآزش شده قابل اعتماد نمی باشد، در ادامه از آزمون t استیودنت دو نمونه ای مستقل به منظور بررسی تأثیر بکارگیری فناوری اطلاعات بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری استفاده می شود.

آزمون t استیودنت دو نمونه ای مستقل

نتیجه آزمون t استیودنت دو نمونه ای مستقل را در جدول زیر می توان مشاهده کرد.

نتایج آزمون t استیودنت دو نمونه ای مستقل برای مقایسه میانگین تأخیر گزارشده ای، قبل و بعد از بکارگیری فناوری اطلاعات

گروه	حجم نمونه	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون t	p-value	فاصله اطمینان ۹۵٪	
						کران بالا	کران پایین
قبل	۶۹	۹۹/۵۷	۱۹/۰۳۸	۲/۵۲۳	۰/۰۱۳	۱۴/۶۴۰	۱/۷۸۷
بعد	۷۴	۹۱/۳۶	۲۲/۸۶۸				

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

با توجه به p-value می‌توان نتیجه گرفت که فرضیه صفر در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ رد می‌شود. یعنی بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری بر تأخیر گزارشدهی تأثیر گذارده است. همانگونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، میانگین تأخیر گزارشدهی قبل از بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری در طی سالهای ۸۰ تا ۸۲ برابر ۹۹/۵۷ روز می‌باشد. این معیار پس از بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری و در طی سالهای ۸۴ تا ۸۶ به ۹۱/۳۶ روز کاهش یافته است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بکارگیری نرم‌افزارهای جدید حسابداری باعث کاهش تأخیر گزارشدهی شده است. کاهش تأخیر گزارشدهی نیز به معنای افزایش سطح مربوط بودن اطلاعات حسابداری می‌باشد.

نتیجه آزمون فرضیه‌ها

نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق حاکی از آن است که هر دو فرضیه اصلی تحقیق تأیید می‌شوند. خلاصه نتایج آزمون فرضیه‌ها در جدول زیر قابل مشاهده می‌باشد

خلاصه نتیجه آزمون فرضیه‌ها

فرضیه‌ها	نتیجه آزمون
بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری تأثیر دارد.	تأیید
بکارگیری فناوری اطلاعات بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری تأثیر دارد.	تأیید

بر اساس نتایج آزمون فرضیه‌ها، بکارگیری فناوری اطلاعات بر قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری تأثیر منفی و بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری تأثیر مثبت دارد. به عبارت بهتر، بکارگیری فناوری اطلاعات باعث کاهش سطح قابل‌اتکا بودن اطلاعات حسابداری می‌شود و مربوط بودن اطلاعات حسابداری را افزایش می‌دهد.

نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بکارگیری فناوری اطلاعات بر ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری یا کیفیت گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد. با توجه به پیشرفت‌های روزافزون فناوری اطلاعات انتظار می‌رود که تأثیر فناوری اطلاعات بر گزارشگری مالی و به تبع آن بر ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری روزبه‌روز بهبود یابد. زیرا که با استفاده از فناوریهای نوین، نه تنها انتظار می‌رود که اطلاعات به‌موقع‌تر و مربوط‌تری ارائه شود بلکه قابلیت‌اتکای اطلاعات نیز افزایش یابد. از طرف دیگر، با توجه به نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان و معایب مدل گزارشگری فعلی، مشخص می‌شود که نهایتاً مدل گزارشگری مالی باید به سمت گزارشگری مالی آنلاین حرکت کند. بنابراین از نظام حسابداری کشور انتظار می‌رود که حرفه حسابداری را با تحولات فناوری اطلاعات همگام سازد. در غیر این صورت، حرفه حسابداری و گزارشگری مالی در آینده‌ای نزدیک اهمیت و جایگاه خود را از دست خواهند داد.

محدودیتها

در جریان انجام هر تحقیق علمی، محقق با پاره‌ای از محدودیتها مواجه می‌شود. محدودیت اصلی این تحقیق نیز به شرح زیر می‌باشد.

- در نظر گرفتن یک شاخص مناسب به عنوان مبنای بکارگیری فناوری اطلاعات در قلمرو حسابداری و گزارشگری مالی که دستیابی به داده‌ها و اطلاعات موردنیاز آن امکان‌پذیر باشد، با دشواری زیادی روبروست. در این تحقیق، نبود اطلاعات منسجم و قابل دسترس در مورد فعالیت توسعه فناوری اطلاعات در شرکتهای بورسی، محدودیت مهمی بود که باعث محدود شدن نمونه به شرکتهای استفاده‌کننده از یک نرم‌افزار اطلاعاتی خاص (نرم‌افزار حسابداری همکاران سیستم) گردید.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

- در این تحقیق از ویژگی کیفی به موقع بودن به منظور تعیین سطح مربوط بودن اطلاعات حسابداری استفاده شده است و قدمتلق اقلام تعهدی اختیاری که به عنوان معیار سنجش قابل اتکا بودن اطلاعات حسابداری مورد استفاده قرار گرفته است به ویژگی کیفی بی طرفی تأکید دارد.

منابع و مأخذ:

- ۱- اسدیان اوغانی، اصغر؛ کرباسی یزدی، حسین؛ حیدرپور، فرزانه؛ ۱۳۸۷، "بررسی تأثیر گزارشگری مالی تحت وب بر ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز.
 - ۲- اعتمادی، حسین؛ الهی، شعبان؛ حسن آقایی، کامران؛ ۱۳۸۵، "بررسی تأثیر فناوری اطلاعات بر ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری"، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۴.
 - ۳- بزرگ اصل، موسی؛ ولی پور رکنی، جمال؛ ۱۳۹۵، "آشنایی با مفاهیم و کاربرد زبان گزارشگری تجاری گسترش پذیر"، مجله حسابدار رسمی، شماره ۸ و ۹.
 - ۴- ثقفی، علی؛ عرب مازار یزدی، محمد؛ باغومیان، رافیک؛ ۱۳۸۴، "گزارشگری مالی در اینترنت و وضعیت آن در ایران"، مطالعات حسابداری، شماره ۱۰ و ۱۱.
 - ۵- حسن آقایی، کامران؛ اعتمادی، حسین؛ الهی، شعبان؛ ۱۳۸۳، "بررسی تأثیر فناوری اطلاعات (IT) بر ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی.
 - ۶- عرب مازار یزدی، محمد؛ جابری نسب، رضا؛ ۱۳۸۸، "XBRL، انقلاب گزارشگری مالی در دهه اخیر"، مجله حسابدار، شماره ۲۰۶.
 - ۷- عزیززاده، طاهره؛ ۱۳۸۸، "تأثیر کاربرد زبان گزارشگری تعاملی در آینده گزارشگری مالی"، حسابدار، شماره ۲۰۴.
 - ۸- کمیته تدوین استانداردهای حسابداری؛ ۱۳۸۹، "استانداردهای حسابداری" (نشریه ۱۶۰)، چاپ چهاردهم، انتشارات سازمان حسابرسی.
 - ۹- کمیته تدوین استانداردهای حسابداری؛ ۱۳۸۹، "مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی" (نشریه ۱۱۳)، چاپ چهارم، انتشارات سازمان حسابرسی.
 - ۱۰- میرمجبیبیان، حمید؛ شهشهانی، سید محمد حسن؛ ۱۳۸۵، "کارآیی تصمیم گیری در گزارشگری مالی در محیط شبکه گسترده جهانی"، فصلنامه حسابرسی، شماره ۳۵.
 - ۱۱- قاسم پور، الهام؛ ۱۳۹۷، "کاربرد فناوری اطلاعات در حسابداری"، دومین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم مدیریت و حسابداری در ایران.
 - ۱۲- شمس زاده، باقر؛ گراوند، نسیمه. ۱۳۹۴ امنیت و تهدیدهای امنیتی درسیستمهای اطلاعاتی حسابداری، اولین کنفرانس بینالمللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار.
 - ۱۳- خوشکار، فرزین؛ خلج، زهرا؛ ۱۳۹۷؛ بررسی تأثیر مدیریت سود بر تداوم سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، رویکردهای پژوهشی نوین در حسابداری و مدیریت.
- 14- Ashbaugh H. , K. Johnstone , T. Warfield , 1999 , "Corporate Reporting on the Internet" , Accounting Horizons , vol 13,1999, pp:241-257 .
- 15- Brazel J.F. , L. Dang , 2005 , "The Effect of ERP System Implementations on the Usefulness of Accounting Information" , (October 2005). Available at SSRN: (<http://WWW.ssrn.com>) , International Meeting of the American Accounting Association , Washington, August 6-9, 2006
- 16- Dull R.B. , A.W. Graham , A.A. Baldwin , 2017 , "Web-based Financial Statement : Hypertext Links to footnotes and their effect on decisions" , International journal of Accounting Information systems , vol 4, 2003 , pp:185-203 .
- 17- Khadaroo I. , 2016 , "Corporate reporting on the internet : some implications for the auditing profession" , Journal of Managerial Auditing , vol 20 .
- 18- Khan T. , 2016, " Internet Financial Reporting : ahead of time" , journal of Australian CPA , octobr 1,2002.
- 19- Xiao J.Z. , M.J. Jones , A. Lymer , 2002 , " Immediate Trends in Internet Reporting" , journal of European Accounting review , vol 11 .